

Информация за методиката за изготвяне на седмичния и месечния баланс на Българската народна банка

1. Общи положения

Българската народна банка (БНБ) публикува седмичен и месечен баланс, който представя състоянието на нейните активи и пасиви към края на съответния отчетен период.

Балансът се изготвя в съответствие с **Наредба № 1 на БНБ от 13 ноември 2025 г. за формата и съдържанието на баланса на Българската народна банка**, както и с приложимата правна и счетоводна рамка на **Европейската система на централните банки (ЕСЦБ)**, включително:

- Насоки (ЕС) 2024/2941 на Европейската централна банка от 14 ноември 2024 година относно правната рамка за счетоводна и финансова отчетност в Европейската система на централните банки (ЕЦБ/2024/31);
- Насоки (ЕС) 2015/510 на Европейската централна банка от 19 декември 2014 г. относно прилагането на рамката на паричната политика на Евросистемата (Насоки относно общата документация) (ЕЦБ/2014/60);
- решенията на ЕЦБ, свързани с разпределението на евробанкните и отчетността в рамките на Евросистемата.

Балансът се съставя **след изтичане на съответния отчетен период**. Активите и пасивите се класифицират основно по следните признаци:

- вид финансов/нефинансов инструмент;
- валута на отчитане на съответната позиция;
- резидентност на контрагента;
- връзка с операциите по паричната политика на Евросистемата.

2. Активи

2.1. Злато и вземания в злато

Включва монетарно злато, притежавано от БНБ, под формата на физическо злато (кюлчета, монети и слитъци), независимо от местонахождението му, както и вземания в злато, включително салда по сметки на виждане (неразпределени сметки), срочни депозити и други вземания в злато, произтичащи от сделки, свързани с пробата, местоположението или чистотата на златото.

2.2. Вземания от резиденти извън еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута

Обхваща вземания от контрагенти извън еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута, включително вземания от Международния валутен фонд (квотна позиция, притежавани специални права на тираж и други вземания), салда в банки, инвестиции в ценни книжа, външни заеми и други външни активи.

2.3. Вземания от резиденти в еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута

Включва вземания от резиденти в еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута, под формата на ценни книжа, заеми, депозити, обратни репо сделки и други кредити, държани като част от валутните резерви на БНБ.

2.4. Вземания от резиденти извън еврозоната, деноминирани в евро

Обхваща салда в банки извън еврозоната, инвестиции в ценни книжа, заеми, обратни репо сделки и вземания, произтичащи от кредитното улеснение по Валутния механизъм II (ERM II), деноминирани в евро.

2.5. Заеми за кредитни институции от еврозоната, свързани с операции по паричната политика, деноминирани в евро

Включва всички кредитни операции по паричната политика на Евросистемата, извършвани от БНБ, включително основни и дългосрочни операции по рефинансиране, операции за фино регулиране, структурни операции и пределното кредитно улеснение.

2.6. Други вземания от кредитни институции от еврозоната, деноминирани в евро

Обхваща вземания от кредитни институции от еврозоната, които не са свързани с операциите по паричната политика, включително разплащателни и депозитни сметки, обратни репо сделки, спешна помощ за осигуряване на ликвидност и операции, инициирани преди присъединяването към Евросистемата.

2.7. Ценни книжа на резиденти в еврозоната, деноминирани в евро

Включва ценни книжа, държани за целите на паричната политика, дългови сертификати на ЕЦБ и други допустими ценни книжа съгласно Насоки ЕЦБ/2024/31.

2.8. Дълг на сектор „Държавно управление“, деноминиран в евро

Обхваща нетъргуеми ценни книжа и заеми към правителството, възникнали преди създаването на Икономическия и паричен съюз.

2.9. Вземания в рамките на Евросистемата

Включва дяловото участие на БНБ в капитала на ЕЦБ, вземания, еквивалентни на прехвърлени валутни резерви, вземания, свързани със системата TARGET, нетни вземания по разпределението на евробанкните и други вземания в рамките на Евросистемата.

2.10. Позиции в процес на сетълмент

Обхваща вземания по сетълмент сметки, възникнали в резултат на незавършени разплащателни операции към отчетната дата.

2.11. Други активи

Включва евромонети (когато БНБ не е законният емитент), материални и нематериални дълготрайни активи, други финансови активи, разлики от преоценка, начисления и разходи за бъдещи периоди и други позиции съгласно Насоки ЕЦБ/2024/31.

3. Пасиви

3.1. Банкноти в обращение

Включва стойността на евробанкнотите в обращение, коригирана съгласно алгоритъма за разпределение в рамките на Евросистемата. През годината на въвеждане на еврото се отчитат и банкноти, деноминирани в български лев.

3.2. Задължения към кредитни институции от еврозоната, свързани с операции по паричната политика, деноминирани в евро

Обхваща задължения, свързани с операциите по паричната политика, включително салда по разплащателни сметки (покриващи системата за минимални резерви), депозитното улеснение, срочни депозити и операции за фино регулиране.

3.3. Други задължения към кредитни институции от еврозоната, деноминирани в евро

Включва задължения, несвързани с операциите по паричната политика, като репо сделки, средства на кредитни институции, с които те не могат свободно да се разпореждат, сметки на кредитни институции, освободени от изискванията за минимални резерви и задължения, произтичащи от операции, инициирани преди присъединяването към Евросистемата.

3.4. Емитирани дългови сертификати

Отразява дългови сертификати, емитирани с цел изтегляне на ликвидност, съгласно приложимата рамка на ЕСЦБ.

3.5. Задължения към други резиденти в еврозоната, деноминирани в евро

Обхваща задължения към сектор „Държавно управление“ и други резиденти в еврозоната, включително разплащателни сметки, депозити и репо сделки.

3.6. Задължения към резиденти извън еврозоната, деноминирани в евро

Включва задължения към контрагенти извън еврозоната, деноминирани в евро, включително салда по сметки в TARGET на централни банки на държави членки на Европейския съюз, чиято парична единица не е еврото.

3.7. Задължения към резиденти в еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута

Обхваща задължения в чуждестранна валута към резиденти в еврозоната, включително разплащателни сметки и репо сделки.

3.8. Задължения към резиденти извън еврозоната, деноминирани в чуждестранна валута

Включва задължения в чуждестранна валута към резиденти извън еврозоната, включително такива по ERM II.

3.9. Кореспондираща позиция на специалните права на тираж, предоставени от МВФ

Отразява задължението, деноминирано в СПТ, еквивалентно на първоначално предоставените на Република България/Българска народна банка специални права на тираж.

3.10. Задължения в рамките на Евросистемата

Обхваща задължения, свързани с TARGET, нетни задължения във връзка с разпределянето на евробанкноти в рамките на Евросистемата, кореспондентски сметки на БНБ, салдо, произтичащо от разликата между паричния доход, който се консолидира, и паричния доход, който се преразпределя, както и други деноминирани в евро салда в рамките на Евросистемата, които могат да възникнат, включително междинно разпределяне на паричния доход в рамките на Евросистемата.

3.11. Позиции в процес на сетълмент

Включва задължения по незавършени сетълмент операции.

3.12. Други задължения

Обхваща разлики от преоценка на финансови инструменти, начисления за бъдещи периоди, данъчни временни сметки, монети в обращение, емитирани от БНБ, банкноти в обращение, деноминирани в национални парични единици на еврозоната (български лев), които са престанали да бъдат законно платежно средство, но са все още в обращение след годината на преминаване към парична наличност и други позиции съгласно Насоки ЕЦБ/2024/31.

3.13. Провизии

Включва провизии за рискове и други провизии, създадени в съответствие с прилаганата нормативна рамка.

3.14. Сметки за преоценка

Отразяват нереализирани печалби и загуби от преоценка на злато, ценни книжа, деривати и валутни позиции.

3.15. Капитал и резерви

Включва основния капитал на БНБ, законовите и други резерви, неразпределената печалба и пренесените натрупани загуби.

3.16. Пренесени натрупани загуби

Отразява натрупаните загуби от предходни години.

3.17. Печалба/(загуба) за годината

Отразява текущия финансов резултат за отчетния период.

4. Заключителни бележки

Методологичната рамка за изготвяне на седмичния и месечния баланс на Българската народна банка е напълно хармонизирана с практиките на Европейската система на централните банки. Тя осигурява последователно, прозрачно и съпоставимо представяне на финансовото състояние на БНБ, като част от Евросистемата, и подкрепя аналитичните и статистическите функции на централната банка.